

TRADÍCIÓ ÉS INNOVÁCIÓ

Muzeális gyűjteményeink helyzete, állapota, feldolgozottsága, digitalizálása című konferencia az Egyházi Könyvtárak Egyesülése (EKE) és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár (FSZEK) szervezésében

Az *Országos Könyvtári Napok 2017.* programsorozat keretében az Egyházi Könyvtárak Egyesülése a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárral közösen rendezett konferenciát október 2-án. A több mint egy évtizedes múltra visszatekintő programsorozat az idén a *Csak tiszta forrásból!* összefoglaló címet kapta, a szakmai nap előadásai a *Tradíció és innováció – Muzeális gyűjteményeink helyzete, állapota, feldolgozottsága, digitalizálása* témaköréhez kapcsolódtak. A konferencia címében is megfogalmazott fő célja, hogy a résztvevők egy általános helyzetképet kapjanak a muzeális gyűjteményekről, dokumentumokról, számukról, lelőhelyükről, feldolgozottságukról, valamint a digitalizálási tervekről, eredményekről és konkrét projekteket is megismerjenek. A FSZEK impozáns bálterme megtelt a szép számban megjelent érdeklődővel. A délelőtti előadások sorát Ásványi Ilona elnök és Fodor Péter főigazgató köszöntője nyitotta meg.

Az első előadásban Sarbak Gábor a könyvtárakban fellelhető kódexekről, feltárásukról, katalogizálásukról beszélt. Bemutatta az MTA-OSZK Res Libraria Hungariae, Fragmenta Codicum Műhely kutatócsoport gyakorlatát. Kiemelte a gyűjteményekben található dokumentumok digitális másolatának fontosságát és hangsúlyozta, hogy a gyűjteményekben dolgozó könyvtárosok tudása is elengedhetetlen az eredményes feltáráshoz.

A kódexek világa után – a könyvtörténet korszakait követve – Farkas Gábor Farkas előadásában az ősnymtatványok, mint művelődéstörténeti források feldolgozásának, kutatásának szempontjait tárta a hallgatóság elé. Történeti visszatekintésében nyomon követhettük az első

nyomtatott könyvek sorsát befolyásoló tényezőket, a 18. század főpapi bibliofília fénykorának felidézésén át, eljutva a 20. századig, az első hazai országos felmérések és a CIH megjelenéséig. A feldolgozás számszerű adatainak ismertetése után egy „ősnymtatvány-vadászat” részesei lehettünk, a Thuróczy-Krónika 1488-as brünnei kiadásának példáján keresztül.

P. Vásárhelyi Judit 2007-ben tartott utoljára beszámolót egyházi könyvtárosoknak. Előadásában az azóta eltelt időszak bibliográfiai feldolgozásban elért eredményeit, valamint a retrospektív feldolgozásban használt digitális adattárakat ismertette kronológiai sorrendben. Jól használható: az ősnymtatványokról az *Incunabula Short Title Catalogue*, a 16. századi könyvekről a *Das Verzeichnis der im deutschen Sprachbereich erschienenen Drucke des 16. Jahrhunderts*, a 17. századi nyomtatványok tekintetében a *Verzeichnis der im deutschen Sprachraum erschienenen Drucke des 17. Jahrhunderts*. Örömmel számolt be arról, hogy a hazai retrospektív bibliográfiai kutatás is nagy lépéseket tett előre. 2012-ben megjelent a *Régi Magyarországi Nyomtatványok* IV. kötete, jelenleg az RMNy V. kötetén dolgoznak, amelynek időhatára 1671-1685.

Sándor Tibortól, a házigazda intézmény muzeális különgyűjteményeiről hallhattunk. Előadásában az egyes gyűjteményrészek ismertetését, kialakulásuk, gyűjteménybe kerülésük története követte (pl. Szüry Dénes, Batthyány Ervin, Zichy Jenő, Ballagi Géza könyvtárai vásárlás, ajándék, ill. végrendeleti hagyaték útján kerültek a könyvtár állományába). A muzeális gyűjteményt reprezentáló egyedi muzeális dokumentumok bemutatása után beszélt a számbavételük, feldolgozásuk különböző időszakairól (múlt-kö-

zelmúlt-jelen). Ízelítőt kaptunk a múlt kéziratos és nyomtatott katalógusaiból, bibliográfiáiból és láthattuk a jelen virtuális-digitális dokumentum és tartalomszolgáltató rendszereit.

A délelőtti zárásaként feltehetjük kérdéseinket és a szervezők jóvoltából az ebédszünetben szendvicseket, frissítőket fogyaszthattunk, közben lehetőség nyílt a személyes találkozásokra, kötetlen beszélgetésekre is.

A délutánt Fodor Péter szavai indították, aki a rendezvény második részét moderálta. Keveházi Katalin prezentációjában a MOKKA-R előzményeiről, születéséről, az adatbázis felépítéséről beszélt. Látványosan szerkesztett összefoglalásában áttekinthettük a mára már 270.000 rekordot tartalmazó rendszer tartalmát, környezetét (MKDNY, Lectio), felvázolva a jövőképet is. Kiemelten fontos a megőrzés mellett a szolgáltatás, digitalizálás, hiszen a feldolgozatlan könyvtári dokumentum nem része a kulturális örökségnek.

Monok István a Kárpát-medence magyar könyvtárainak régi könyveiről és egy katalógizálási programról tartott előadást. A kivetített diagramon az egyes adatbázisok (MOKKA-R, MOKKA-MS, MKDNY) rendszeren belül elfoglalt helyét, funkcióját foglalta össze. A program (ERUDITIO=Magyar könyvtörténeti portál) célja egy közös kereshető rendszer, amely magába foglal olyan gyűjteményeket is, amelyek már nem léteznek. A projekt tulajdonképpeni célja a Kárpát-medencében nagy számban elpusztult gyűjtemények „újratereemtése”, rekonstrukciója.

Tematikájában kapcsolódva az előző előadás-

hoz Veres Anna Mária, (Ráday Könyvtár, Budapest) és Szűcs Judit (SZTE KK) beszámolója következett, akik egy határon túli muzeális gyűjtemény, a *Gyulafehérvári Római Katolikus Hittudományi Főiskola és Papnevelő Intézet Könyvtárának* feldolgozását mutatták be. A 2011-ben megkezdett munkát egy súlyos gombafertőzés akasztotta meg és késleltette. A gombafertőzés riasztó képei után láthattuk, hogyan sikerült megmenteni és megfelelő raktári körülmények közé helyezni a muzeális könyvritkaságokat is tartalmazó gyűjteményt. A címlapok, possessor bejegyzések képeivel gazdagon illusztrált diák segítségével betekintheztünk a már elkészült digitalizált leírásokba is.

A muzeális könyvtári dokumentumok az Országos Könyvtári Platform terveiben címmel Káldos János előadása zárta a konferenciát. Az OKP projekt részét képezik a muzeális könyvtári dokumentumok. A közös platform révén megújulhat a MOKKA-R, (az NPA, az MKDNY a MOKKA), az új adatbázis átveszi az eddigi adatbázisok központi funkcióit. A folyamathoz a meglévő adatokat „közös nyelvre” kell hozni. Sor kerül a könyvtári leíró modellek megújítására (FRBR, BIBFRAME, RDA), a már meglévő adatok konszolidációjára. Végezetül hallhattunk a különböző könyvtári rekordok át-, betöltésének tervezetéről is.

Egy tartalmas, tematikailag jól felépített, kellemes hangulatú konferencián „gazdagodhattunk”, köszönet érte a szervezőknek!

Grócz Zita

Kalocsai Főszékesegyházi Könyvtár

